

ПРИМІТКИ ДО ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

$$P = \sum_{i=1}^n \frac{C_i}{(1 + y_M)^{d_i/365}} + \frac{N}{(1 + y_M)^{d_n/365}} \quad (2)$$

де P – справедлива вартість боргового цінного паперу;

y_M – дохідність до погашення (оферти);

C_i – величина виплати (купонної, амортизаційної) у i -тий період, грн.;

d_i – кількість днів до 1, 2, ... n виплати на дату розрахунку;

N – номінальна вартість або залишкова від номінальної вартість цінних паперів, грн.;

d_n – кількість днів до дати погашення цінних паперів.

Розрахунок дохідності до погашення y_M здійснюється за наведеною формулою в зворотному порядку наближеними математичними методами виходячи із значення P , що дорівнює останній справедливій вартості, визначеній за 1-м рівнем ієрархії, та дати встановлення такої вартості.

Справедлива вартість боргового цінного паперу, що не може бути визначена за 1-м та 2-м рівнями ієрархії, оцінюється за наведеною формулою, в якій використовується дохідність до погашення, розрахована виходячи із значення P , що дорівнює вартості придбання такого цінного паперу (3-й рівень ієрархії).

Справедлива вартість боргових цінних паперів, обіг яких зупинено або по яких оголошено дефолт, дорівнює нулю.

Інструменти капіталу

Інструменти капіталу – це будь-які контракти, які засвідчують залишкову частку в активах суб'єкта господарювання після вирахування всіх його зобов'язань.

До інструментів капіталу відносяться акції та паї (частки) господарських товариств.

Акція – це іменний цінний папір, який посвідчує майнові права його власника (акціонера), що стосуються акціонерного товариства, у тому числі право на отримання частини прибутку акціонерного товариства у вигляді дивідендів та право на отримання частини майна акціонерного товариства у разі його ліквідації, право на управління акціонерним товариством, а також немайнові права, передбачені Цивільним кодексом України та законом, що регулює питання створення, діяльності та припинення акціонерних товариств, і законодавством про інститути спільного інвестування.

МСФЗ 9 «Фінансові інструменти» розглядає акції як інвестиції в інструменти капіталу.

Інструменти капіталу визнаються у Звіті про фінансовий стан тоді і лише тоді, коли Фонд стає стороною контрактних положень щодо цих інструментів.

Первісна оцінка інструментів капіталу здійснюється за їх справедливою вартістю, яка зазвичай дорівнює ціні операції, у ході якої був отриманий актив. Проте, якщо існують свідчення, що ціна операції (придбання) не відповідає справедливій вартості придбаних інструментів капіталу, різниця визнається як прибуток (збиток) при первісному визнанні.

Витрати на придбання інструментів капіталу визнаються витратами періоду і не включаються до первісної справедливої вартості інструментів капіталу.

Подальша оцінка інструментів капіталу здійснюється за справедливою вартістю на дату оцінки.

Ринкова вартість належних Фонду інструментів капіталу оцінюється за офіційним біржовим курсом організатора торгів на дату оцінки. Якщо інструменти капіталу мають обіг більш як на одному організаторі торгівлі, то під час розрахунку вартості активів такі інструменти оцінюються за курсом на основному ринку для цього інструменту капіталу або, за відсутності основного ринку, на найсприятливішому ринку для нього. Якщо свідчень на користь протилежного положення немає, ринок, на якому Фонд зазвичай здійснює операцію продажу активу, приймається за основний або, за відсутності основного ринку, за найсприятливіший ринок.

Оцінка інструментів капіталу, що входять до складу активів Фонду та перебувають у біржовому списку організатора торгівлі і при цьому не мають визначеного біржового курсу на дату оцінки, здійснюється за останньою балансовою вартістю. Якщо є підстави вважати, що балансова вартість суттєво відрізняється від справедливої, Фонд визначає справедливу вартість за допомогою інших методів оцінки або залучає до оцінки незалежного оцінювача. Відхилення

ПРИМІТКИ ДО ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

можуть бути зумовлені значними змінами у фінансовому стані емітента та/або змінами кон'юнктури ринків, на яких емітент провадить діяльність, а також змінами у кон'юнктурі фондового ринку.

Інструменти капіталу іноземних емітентів, що перебувають в обігу та пройшли лістинг на одній з провідних іноземних бірж, зазначеній у ст. 47 Закону України «Про недержавне пенсійне забезпечення», оцінюються за біржовим курсом (ціною закриття біржового торгового дня), визначеним цією біржою на дату оцінки активів НПФ.

Справедлива вартість цінних паперів емітентів, обіг яких зупинений, дорівнює нулю.

Інвестиційна нерухомість

Інвестиційна нерухомість – нерухомість (земля чи будівля, або частина будівлі, або їх поєднання), утримувана на правах власності або згідно з угодою про фінансову оренду для отримання орендних платежів або збільшення вартості капіталу чи для досягнення обох цілей, а не для: (а) використання у виробництві чи для постачання товарів, для надання послуг чи для адміністративних цілей, або (б) продажу в звичайному ході діяльності.

Інвестиційна нерухомість визнається як актив тоді і тільки тоді, коли: (а) є ймовірність того, що НПФ отримає майбутні економічні вигоди, пов'язані з цією інвестиційною нерухомістю; (б) собівартість інвестиційної нерухомості можна достовірно оцінити.

Первісна оцінка інвестиційної нерухомості здійснюється за собівартістю. Витрати на операцію включаються до первісної вартості.

Собівартість придбанної інвестиційної нерухомості включає ціну її придбання та будь-які витрати, які безпосередньо віднесені до придбання. Безпосередньо віднесені витрати охоплюють, наприклад, гонорари за надання професійних юридичних послуг, податки, пов'язані з передачею права власності, та інші витрати на операцію.

Подальша оцінка інвестиційної нерухомості здійснюється за справедливою вартістю на дату оцінки.

Справедлива вартість інвестиційної нерухомості зазвичай визначається із залученням незалежного оцінювача. Періодичність перегляду справедливої вартості зумовлюється суттєвими для обліку коливаннями цін на ринку подібної нерухомості.

Справедлива вартість незавершеного будівництва дорівнює вартості завершеного об'єкта за вирахуванням витрат на закінчення будівництва.

Дебіторська заборгованість

Дебіторська заборгованість – це фінансовий актив, який є контрактним правом отримувати грошові кошти або інший фінансовий актив від іншого суб'єкта господарювання.

Дебіторська заборгованість визнається у звіті про фінансовий стан тоді і лише тоді, коли Фонд стає стороною контрактних положень щодо цього інструменту.

Первісна оцінка дебіторської заборгованості здійснюється за справедливою вартістю, яка дорівнює вартості погашення, тобто сумі очікуваних контрактних грошових потоків на дату оцінки.

Дебіторська заборгованість може бути нескасовно призначена як така, що оцінюється за справедливою вартістю з відображенням результату переоцінки у прибутку або збитку, якщо таке призначення усуває або значно зменшує невідповідність оцінки чи визнання (яку інколи називають «несузгодженістю обліку»), що інакше виникне внаслідок оцінювання активів або зобов'язань чи визнання прибутків або збитків за ними на різних підставах.

Подальша оцінка дебіторської заборгованості здійснюється за справедливою вартістю, яка дорівнює вартості погашення, тобто сумі очікуваних контрактних грошових потоків на дату оцінки. У разі змін справедливої вартості дебіторської заборгованості, що мають місце на звітну дату, такі зміни визнаються у прибутку (збитку) звітного періоду.

3.2.10. Зобов'язання

Поточні зобов'язання – це зобов'язання, які відповідають одній або декільком із нижченаведених ознак:

– Фонд сподівається погасити зобов'язання або зобов'язання підлягає погашенню протягом дванадцяти місяців після звітного періоду;

ПРИМІТКИ ДО ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

– Фонд не має безумовного права відстрочити погашення зобов'язання упродовж щонайменше 12 місяців після звітного періоду.

Поточні зобов'язання визнаються за умови відповідності визначенню і критеріям визнання зобов'язань.

Первісна та подальша оцінка поточних зобов'язань здійснюється за вартістю погашення.

3.2.11. Доходи

П. 7 МСБО 18 «Дохід» визначає дохід як збільшення економічних вигід протягом облікового періоду у вигляді надходження чи збільшення корисності активів або у вигляді зменшення зобов'язань, результатом чого є збільшення чистих активів, за винятком збільшення, пов'язаного з внесками учасників.

Дохід визнається у звіті про прибутки та збитки за умови відповідності визначенню та критеріям визнання. Це, власне, означає, що визнання доходу відбувається одночасно з визнанням збільшення активів або зменшення зобов'язань.

Дохід від продажу фінансових інструментів, інвестиційної нерухомості або інших активів визнається у прибутку або збитку в разі задоволення всіх наведених далі умов:

а) Фонд передав покупцеві суттєві ризики і випагороди, пов'язані з власністю на фінансовий інструмент, інвестиційну нерухомість або інші активи;

б) за Фондом не залишається ані подальша участь управлінського персоналу у формі, яка зазвичай пов'язана з володінням, ані ефективний контроль за проданими фінансовими інструментами, інвестиційною нерухомістю або іншими активами;

в) суму доходу можна достовірно оцінити;

г) ймовірно, що до Фонду надійдуть економічні вигоди, пов'язані з операцією;

і) витрати, які були або будуть понесені у зв'язку з операцією, можна достовірно оцінити.

Дохід, який виникає в результаті використання третіми сторонами активів Фонду, що приносять відсотки та дивіденди, визнається у прибутку або збитку, якщо: є ймовірність, що економічні вигоди, пов'язані з операцією, надходитимуть до Фонду, або можна достовірно оцінити суму доходу.

Дохід за фінансовим активом або фінансовим зобов'язанням, що оцінюється за справедливою вартістю, визнається у прибутку або збитку.

Дохід оцінюється за справедливою вартістю компенсації, яка була отримана або підлягає отриманню. Сума доходу, яка виникає в результаті операції, як правило, визначається шляхом угоди між суб'єктом господарювання та покупцем або користувачем активу. Вона оцінюється за справедливою вартістю отриманої компенсації або компенсації, яка має бути отримана з урахуванням суми будь-якої торговельної знижки чи знижки з обсягу, що надається суб'єктом господарювання.

Дохід, який виникає в результаті використання третіми сторонами активів Фонду, що приносять відсотки та дивіденди, визнається на такій основі:

а) відсотки визнаються із застосуванням методу ефективної ставки відсотка. Ефективна ставка відсотка – це ставка, яка точно дисконтує попередньо оцінені майбутні платежі або надходження грошових коштів упродовж очікуваного строку дії фінансового інструмента та, якщо доцільно, протягом короткого періоду до його балансової вартості. У разі розміщення депозитів на звичайних умовах ефективна ставка відсотка відповідає номінальній. Незвичайними умовами розміщення депозитів є суттєве відхилення номінальної ставки відсотка від ставок за подібними депозитами;

б) дивіденди визнаються, коли встановлюється право Фонду на їх отримання.

Коли виникає невизначеність щодо отримання суми, яку вже включено до суми доходу, неотримана сума (або сума, щодо якої перестав існувати ймовірність відшкодування), визнається як витрати, а не як коригування суми первісно визнаного доходу.

3.2.12. Витрати

Витрати – це зменшення економічних вигід протягом облікового періоду у вигляді вибуття чи амортизації активів або у вигляді виникнення зобов'язань, результатом чого є зменшення чистих активів, за винятком зменшення, пов'язаного з виплатами учасникам.

ПРИМІТКИ ДО ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

Витрати визнаються у звіті про прибутки та збитки за умови відповідності визначенню та одночасно з визнанням збільшення зобов'язань або зменшення активів.

Витрати визнаються у звіті про прибутки та збитки, коли видатки не надають майбутніх економічних вигід або тоді та тією мірою, якою майбутні економічні вигоди не відповідають або перестають відповідати визнанню як активу у звіті про фінансовий стан.

Витрати визнаються у звіті про прибутки та збитки також у тих випадках, коли виникають зобов'язання без визнання активу.

3.3. Інші застосовані облікові політики, що є доречними для розуміння фінансової звітності

Питання, не врегульовані обліковою політикою Фонду, регулюються відповідно до МСФЗ та чинного законодавства України.

3.4. Відповідність облікової політики звітного та попереднього періодів

Прийнята облікова політика відповідає обліковій політиці, що застосовувалася в попередньому звітному році.

3.5. Інформація про добровільні зміни в обліковій політиці

У 2018 зміни до Облікової політики Фонду не вносились.

За звітний період облікова політика застосовувалась послідовно до всіх операцій. Зміни і доповнення до облікової політики Фонду можуть бути внесені виключно якщо:

а) вимагається МСФЗ, або

б) призводить до того, що фінансова звітність не надає достовірну та доречнішу інформацію про вплив операцій, інших подій або умов на фінансовий стан, фінансові результати діяльності або грошові потоки суб'єкта господарювання.

4. ІСТОТНІ ОБЛІКОВІ СУДЖЕННЯ, ОЦІННІ ЗНАЧЕННЯ І ПРИПУЩЕННЯ

4.1. Опис операційного середовища та економічної ситуації

Фонд функціонує в нестабільному середовищі, що пов'язано з глибокою економічною кризою, політичною нестабільністю та продовженням збройного конфлікту на сході України. Ситуація ускладнюється суттєвими коливаннями валютного курсу національної валюти. Стабілізація економічної ситуації в Україні значною мірою залежить від ефективності фіскальних та інших економічних заходів, що будуть вживатися Урядом України. Водночас не існує чіткого уявлення того, що саме робитиме Уряд для подолання кризи.

Крім того, у 2018 року не було законодавчо врегульоване питання статусу недержавних пенсійних фондів як неприбуткових установ. Існувала законодавча колізія, коли Закон України «Про недержавне пенсійне забезпечення» визнає недержавні пенсійні фонди неприбутковими установами, а Податковий кодекс України – ні.

01 січня 2019 року набули чинності зміни до Податкового кодексу України у частині уточнення вимог до неприбуткових організацій, а саме до недержавних пенсійних фондів. Відповідні зміни були прийняті Законом № 2628-VIII від 23.11.2018 року. Також було визначено, що вищевказані зміни застосовуються до податкових періодів, починаючи з 1 липня 2017 року.

Але, станом на 31.12.2018 року ДФС не розробила процедури повернення (включення) недержавних пенсійних фондів до Реєстру неприбуткових установ та організацій.

У зв'язку з цим неможливо достовірно оцінити ефект впливу поточної економічної ситуації на фінансовий стан Фонду. У результаті виникає невизначеність, яка може вплинути на майбутні операції та можливість збереження вартості його активів. Ця фінансова звітність не

ПРИМІТКИ ДО ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

включає жодних коригувань, які можуть виникнути в результаті такої невизначеності. Про такі коригування буде повідомлено, якщо вони стануть відомі та зможуть бути оцінені.

4.2. Основні припущення, оцінки та судження

Під час підготовки фінансової звітності Фонд здійснює оцінки та припущення, які мають вплив на елементи фінансової звітності, ґрунтуючись на МСФЗ, МСБО та тлумаченнях, розроблених Комітетом з тлумачень міжнародної фінансової звітності. Оцінки та судження базуються на попередньому досвіді та інших факторах, що за існуючих обставин вважаються обґрунтованими і за результатами яких приймаються судження щодо балансової вартості активів та зобов'язань.

Хоча ці розрахунки базуються на наявній у керівництва Фонду інформації про поточні події, фактичні результати можуть зрештою відрізнитися від цих розрахунків. Області, де такі судження є особливо важливими, області, що характеризуються високим рівнем складності, та області, у яких припущення й розрахунки мають велике значення для підготовки фінансової звітності за МСФЗ, наведені нижче.

4.2.1. Судження щодо операцій, подій або умов за відсутності конкретних МСФЗ

Якщо немає МСФЗ, який конкретно застосовується до операції, іншої події або умов, застосовуються судження під час розроблення та застосування облікової політики, щоб інформація була доречною для потреб користувачів для прийняття економічних рішень та достовірною, у тому значенні, що фінансова звітність:

- подає достовірно фінансовий стан, фінансові результати діяльності та грошові потоки Фонду;
- відображає економічну сутність операцій, інших подій або умов, а не лише юридичну форму;
- є нейтральною, тобто вільною від упереджень;
- є повною в усіх суттєвих аспектах.

Під час формування судження враховується прийнятність наведених далі джерел у низхідному порядку:

а) вимоги в МСФЗ, де йдеться про подібні та пов'язані з ними питання;

б) визначення, критерії визнання та концепції оцінки активів, зобов'язань, доходів та витрат у Концептуальній основі фінансової звітності.

Під час формування судження враховуються країні положення інших органів, що розробляють та затверджують стандарти, які застосовують подібну концептуальну основу для розроблення стандартів, іншу професійну літературу з обліку та прийняті галузеві практики, тією мірою, якою вони не суперечать вищезазначеним джерелам.

4.2.2. Судження щодо справедливої вартості активів Фонду

Справедлива вартість інвестицій, що активно обертаються на організованих фінансових ринках, розраховується на основі поточної ринкової вартості на момент закриття торгів на звітну дату. В інших випадках оцінка справедливої вартості ґрунтується на судженнях щодо передбачуваних майбутніх грошових потоків, існуючої економічної ситуації, ризиків, властивих різним фінансовим інструментам, та інших факторів.

Для оцінки статей, включених до фінансової звітності Фонду, було використано валюту первинного економічного середовища, у якому працює Фонд (функціональна валюта). Нею є українська гривня. Основні курси обміну, що використовувалися для перерахунку сум в іноземній валюті, були такими:

<i>Валюта</i>	31 грудня 2018 р., грн.	31 грудня 2017 р., грн.
1 долар США (USD)	27,688264	28,067223

Однак, слід зазначити, що переоцінка активів в іноземній валюті здійснювалась щоденно по курсах Національного банку України, що діяли на відповідний день у 2018 році.

ПРИМІТКИ ДО ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

4.2.3. Судження щодо змін справедливої вартості фінансових активів

Управлінський персонал вважає, що облікові оцінки та припущення, які мають стосунок до оцінки фінансових інструментів, де ринкові котирування не доступні, є ключовим джерелом невизначеності оцінок, тому що: (а) вони з високим ступенем ймовірності зазнають змін з плином часу, оскільки оцінки базуються на припущеннях керівництва щодо відсоткових ставок, волатильності, змін валютних курсів, показників кредитоспроможності контрагентів, коригуваль під час оцінки інструментів, а також специфічних особливостей операцій; та (б) вплив зміни в оцінках на активи, відображені в звіті про фінансовий стан, а також на доходи (витрати) може бути значним.

Використання різних маркетингових припущень та/або методів оцінки також може мати значний вплив на передбачувану справедливу вартість.

4.2.4. Судження щодо очікуваних термінів утримання фінансових інструментів

Управлінський персонал застосовує професійне судження щодо термінів утримання фінансових інструментів, що входять до складу пенсійних активів. Професійне судження за цим питанням ґрунтується на оцінці ризиків фінансового інструменту, його прибутковості й динаміці та інших факторах. Проте існують невизначеності, які можуть бути пов'язані з призупиненням обігу цінних паперів, що не є підконтрольним фактором і може суттєво вплинути на оцінку фінансових інструментів.

4.2.5. Використання ставок дисконтування

Станом на 31.12.2018 р. середньозважена відсоткова ставка за короткостроковими та довгостроковими банківськими депозитами суб'єктів господарювання в національній валюті становила 13,4 % та 13,9 % річних відповідно, у доларах США – 1,0% та 1,3 % річних відповідно.

Але, при визначенні справедливої оцінки фінансових інструментів, наприклад, облігацій, емітованих Міністерством фінансів України, для кожного окремого інструмента можуть використовуватись індивідуальні ставки дисконтування в залежності від терміну погашення та доходності окремого фінансового інструменту.

4.2.6. Судження щодо виявлення ознак знецінення активів Фонду

Кошти, розміщені на рахунках в комерційних банках, що знаходяться в стадії ліквідації, відображаються в балансі за нульовою вартістю. Кошти, розміщені на рахунках в комерційних банках, які не виконують своїх зобов'язань протягом місяця, відображаються в балансі за справедливою вартістю, яка є нижчою за номінальну. Значне й тривале зниження справедливої вартості акції банку є свідченням того, що такий фінансовий інструмент знецінений, а це призвело до винесення судження щодо його знецінення до нульової вартості.

На кожну звітну дату управлінський персонал проводить аналіз фінансових активів на предмет наявності ознак їх знецінення. Збиток від знецінення визнається на основі власного професійного судження управлінського персоналу за наявності об'єктивних даних, що свідчать про зменшення передбачуваних майбутніх грошових потоків за даним активом у результаті однієї або кількох подій, що відбулися після визнання фінансового активу.

5. РОЗКРИТТЯ ІНФОРМАЦІЇ ЩОДО ВИКОРИСТАННЯ СПРАВЕДЛИВОЇ ВАРТОСТІ

5.1. Методики оцінювання та вхідні дані, використані для складання оцінок за справедливою вартістю

Управлінський персонал здійснює виключно безперервні оцінки справедливої вартості активів та зобов'язань, тобто такі оцінки, які вимагаються МСБО 26 на кінець кожного звітного періоду.

ПРИМІТКИ ДО ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

<i>Класи активів та зобов'язань, оцінених за справедливою вартістю</i>	<i>Методики оцінювання</i>	<i>Метод оцінки (ринковий, дохідний, витратний)</i>	<i>Вихідні дані</i>
Грошові кошти та їх еквіваленти	Первісна та подальша оцінка грошових коштів та їх еквівалентів здійснюється за справедливою вартістю, яка дорівнює їхній номінальній вартості	Ринковий	Офіційні курси НБУ
Депозити (крім депозитів до запитання)	Первісна оцінка депозиту здійснюється за його справедливою вартістю, яка зазвичай дорівнює його номінальній вартості. Подальша оцінка депозитів у національній валюті здійснюється за справедливою вартістю очікуваних грошових потоків	Дохідний (дисконтування грошових потоків)	Ставки за депозитами, ефективні ставки за депозитними договорами
Боргові цінні папери	Первісна оцінка боргових цінних паперів як фінансових активів здійснюється за справедливою вартістю, яка зазвичай дорівнює ціні операції, у ході якої був отриманий актив. Подальша оцінка боргових цінних паперів здійснюється за справедливою вартістю	Ринковий, дохідний	Офіційні біржові курси організаторів торгів на дату оцінки, котирування аналогічних боргових цінних паперів, дисконтовані потоки грошових коштів
Інструменти капіталу	Первісна оцінка інструментів капіталу здійснюється за їх справедливою вартістю, яка зазвичай дорівнює ціні операції, у ході якої був отриманий актив. Подальша оцінка інструментів капіталу здійснюється за справедливою вартістю на дату оцінки	Ринковий, витратний	Офіційні біржові курси організаторів торгів на дату оцінки, за відсутності визначеного біржового курсу на дату оцінки, використовується я остання балансова вартість, ціни закриття біржового торгового дня
Дебіторська заборгованість	Первісна та подальша оцінка дебіторської заборгованості здійснюється за справедливою вартістю, яка дорівнює вартості погашення, тобто сумі очікуваних контрактних грошових потоків на дату оцінки	Дохідний	Контрактні умови, ймовірність погашення, очікувані вхідні грошові потоки

ПРИМІТКИ ДО ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

Поточні зобов'язання	Первісна та подальша оцінка поточних зобов'язань здійснюється за вартістю погашення	Витратний	Контрактні умови, ймовірність погашення, очікувані вихідні грошові потоки
----------------------	---	-----------	---

5.2. Рівень ієрархії справедливої вартості, до якого належать оцінки справедливої вартості

Одиниці виміру, тис. грн.

Класи активів та зобов'язань, оцінених за справедливою вартістю	1 рівень (ціни котирування (нескориговані) на активних ринках на ідентичні активи або зобов'язання)		2 рівень (вхідні дані, (окрім цін котирування, віднесених до 1-го рівня), які можна спостерігати для активу чи зобов'язання прямо або опосередковано)		3 рівень (вхідні дані для активу чи зобов'язання, яких немає у відкритому доступі)		Усього	
	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017
Дата оцінки	31.12.18	31.12.17	31.12.18	31.12.17	31.12.18	31.12.17	31.12.18	31.12.17
Боргові цінні папери	150	163	–	–	–	–	150	163
Інструменти капіталу	32	37	–	–	–	–	32	37
Дебіторська заборгованість	1	1	–	–	–	–	1	1
Депозити (крім депозитів до запитання)	144	130	–	–	–	–	144	130
Поточні зобов'язання	1	6	–	–	–	–	1	6

5.3. Переміщення між рівнями ієрархії справедливої вартості

У 2018 році переведень між рівнями ієрархії не було.

5.4. Інші розкриття, що вимагаються МСФЗ 13 «Оцінка справедливої вартості»

Управлінський персонал вважає, що наведені розкриття щодо застосування справедливої вартості є достатніми, і не вважає, що за межами фінансової звітності залишилась будь-яка суттєва інформація щодо застосування справедливої вартості, яка може бути корисною для користувачів фінансової звітності. Додаткову інформацію щодо змін справедливої вартості фінансових активів наведено у Примітках 8.

6. НОВІ МСФЗ ТА ЇХНІЙ ВПЛИВ НА ФІНАНСОВУ ЗВІТНІСТЬ

6.1. Стандарти, які були випущені, але не вступили в силу

МСФЗ (IAS) 8.30 вимагає розкриття в звітності стандартів, які були випущені, але ще не набрали чинності. Такі вимоги забезпечують розкриття відомої або такої, що піддається оцінці інформації, що дозволяє користувачам оцінити можливий вплив вживання цих МСФЗ на фінансову звітність Фонду.

ПРИМІТКИ ДО ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

Нижче наведено перелік нових стандартів, роз'яснень та поправок, які випущені, але не вступили в силу станом на 31 грудня 2018 року.

Назва	Дострокове застосування	Дата вступу в силу (річні періоди, що починаються на вказану дату або після неї)
Вступають в силу для річних (і відповідно проміжних) періодів, які закінчуються 31 грудня 2018 року і після цієї дати		
МСФЗ 16 «Оренда»	Допускається, якщо одночасно з МСФЗ 16 буде застосовуватися МСФЗ 15 «Виручка за контрастами з клієнтами»	1 січня 2019 року
Поправка до МСФЗ 3 «Об'єднання бізнесу», пов'язані з вступом в силу МСФЗ 16 «Оренда»	Допускається одночасно з МСФЗ 16	1 січня 2019 року
Поправки до МСБО 16 «Основні засоби», пов'язані з вступом в силу МСФЗ 16	Допускається одночасно з МСФЗ 16	1 січня 2019 року
Поправки до МСБО 1 «Подання фінансової звітності», пов'язані з вступом в силу МСФЗ 16	Допускається одночасно з МСФЗ 16	1 січня 2019 року
Поправки до МСФЗ 1 «Перше застосування МСФЗ», пов'язані з вступом в силу МСФЗ 16	Допускається одночасно з МСФЗ 16	1 січня 2019 року
Поправки до МСФЗ 7 «Фінансові інструменти: розкриття інформації», пов'язані з вступом в силу МСФЗ	Допускається одночасно з МСФЗ 16	1 січня 2019 року
Поправки до МСФЗ 9 «Фінансові інструменти», пов'язані з вступом в силу МСФЗ 16	Допускається одночасно з МСФЗ 16	1 січня 2019 року
Поправки до МСФЗ 13 «Оцінка справедливої вартості», пов'язані з вступом в силу МСФЗ 16	Допускається одночасно з МСФЗ 16	1 січня 2019 року
Поправки до МСФЗ 15 «Виручка по контрактах з клієнтами», пов'язані з вступом в силу МСФЗ 16	Допускається одночасно з МСФЗ 16	1 січня 2019 року
Поправки до МСБО 2 «Запаси», пов'язані з вступом в силу МСФЗ 16	Допускається одночасно з МСФЗ 16	1 січня 2019 року
Поправки до МСБО 7 «Звіт про рух грошових коштів», пов'язані з вступом в силу МСФЗ 16	Допускається одночасно з МСФЗ 16	1 січня 2019 року
Поправки до МСБО 21 «Вплив змін валютних курсів», пов'язані з вступом в силу МСФЗ 16	Допускається одночасно з МСФЗ 16	1 січня 2019 року
Поправки до МСБО 23 «Витрати на позички», пов'язані з вступом в силу МСФЗ 16	Допускається одночасно з МСФЗ 16	1 січня 2019 року
Поправки до МСБО 37 «Забезпечення, умовні зобов'язання та умовні активи», пов'язані з вступом в силу МСФЗ 16	Допускається одночасно з МСФЗ 16	1 січня 2019 року
Поправки до МСБО 38 «Нематеріальні активи», пов'язані з вступом в силу МСФЗ 16	Допускається одночасно з МСФЗ 16	1 січня 2019 року

ПРИМІТКИ ДО ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

Поправки до МСБО 40 «Інвестиційна нерухомість», пов'язані з вступом в силу МСФЗ 16	Допускається одночасно з МСФЗ 16	1 січня 2021 року
Поправки до МСБО 41 «Сільське господарство», пов'язані з вступом в силу МСФЗ 16	Допускається одночасно з МСФЗ 16	1 січня 2019 року
КТМФЗ (IFRIC) 23 «Невизначеність щодо правил обчислення податку на прибуток»	Допускається	1 січня 2019 року
Поправка до МСБО 28 «Інвестиції в асоційовані підприємства і спільні підприємства»	Допускається	1 січня 2019 року
Поправка до МСФЗ 9 «Фінансові інструменти»	Допускається	1 січня 2019 року
Поправка до МСБО 19 «Виплати працівникам»	Дозволено	Щодо змін програми, її скорочення або пошкодження погашення зобов'язань за програмою, що сталася на дату або після прочитку першого річного звітного періоду, що розпочався 01.01.2019
Поправка до МСФЗ 3 «Об'єднання бізнесу»	Дозволено	Щодо угод, в рамках яких компанія отримує спільний контроль і дата яких збігається або настає після початку першого річного звітного періоду, починається 1 січня 2019 року або після цієї дати
Поправка до МСФЗ 11 «Спільна діяльність»	Дозволено	Щодо угод, в рамках яких компанія отримує спільний контроль і дата яких збігається або настає після початку першого річного звітного періоду, починається 1 січня 2019 року або після цієї дати
Поправка до МСБО 12 «Податки на прибуток»	Дозволено	1 січня 2019 року
МСБО 23 «Витрати на позики»	Дозволено	1 січня 2019 року
МСФЗ 17 «Страхові контракти»	Дотримує застосуваний стандарту дозволяється за умови, якщо організація застосовує МСФЗ 9 «Фінансові інструменти» і МСФЗ 15 «Виручка»	1 січня 2021 року
Концептуальні основи фінансової звітності	Дозволено	1 січня 2020 року

ПРИМІТКИ ДО ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

Управлінський персонал у фінансовій звітності за рік, що закінчився 31.12.2018 р., не застосував достроково опубліковані МСФЗ, поправки до них та інтерпретації.

6.2. Прогнозований (очікуваний) ступінь впливу першого застосування МСФЗ 16 «Оренда»

Станом на 31.12.2018 року Фонд не був орендарем та орендодавцем та не планує надавати майно в оренду та користуватись орендою. Таким чином, введення в дію МСФЗ 16 «Оренда» не як не вплине на діяльність Фонду.

6.3. Інформація про зміни в МСФЗ для річної фінансової звітності 2018 року

Управлінський персонал обирає та застосовує свої облікові політики послідовно для подібних операцій, інших подій або умов, якщо МСФЗ конкретно не вимагає або не дозволяє визначення категорії статей, для яких інші політики можуть бути доречними.

Управлінський персонал вперше застосував деякі поправки до стандартів, які вступають в силу для річних періодів, що починаються 1 січня 2018 року або після цієї дати. Управлінський персонал не застосовував достроково стандарти, роз'яснення або поправки, які були випущені, але не вступили в силу. Характер і вплив кожної поправки описані нижче:

Стандарти та правки до них	Вплив поправок
МСФЗ (IFRS) 15 «Виручка за контрактами з клієнтами»	Управлінський персонал Фонду не застосував ці поправки, у зв'язку із відсутністю відповідних операцій. Таким чином, ці поправки не вплинули на фінансовий стан, фінансові результати та фінансову звітність, їх ефект відсутній
МСФЗ 9 «Фінансові інструменти»	Управлінським персоналом Фонду було прийнято рішення про застосування МСФЗ 9 «Фінансові інструменти» з 1 січня 2015 року, тому поправки не вплинули на фінансовий стан, фінансові результати та фінансову звітність
МСФЗ 2 «Класифікація та оцінка платежів на основі акцій»	Управлінський персонал Фонду не застосував ці поправки, у зв'язку із відсутністю відповідних операцій. Таким чином, ці поправки не вплинули на фінансовий стан, фінансові результати та фінансову звітність, їх ефект відсутній
Застосування МСФЗ 9 «Фінансові інструменти» та МСФЗ 4 «Страхові контракти – поправки до МСФЗ 4»	Управлінський персонал Фонду не застосував ці поправки, у зв'язку із відсутністю відповідних операцій. Таким чином, ці поправки не вплинули на фінансовий стан, фінансові результати та фінансову звітність, їх ефект відсутній
МСБО 40 «Інвестиційна нерухомість»	Поправки до МСБО 40 «Інвестиційна нерухомість», пов'язані з вступом в силу МСФЗ 16 «Оренда». Управлінський персонал Фонду не застосував ці поправки, у зв'язку із відсутністю відповідних операцій. Таким чином, ці поправки не вплинули на фінансовий стан, фінансові результати та фінансову звітність, їх ефект відсутній
КТМФЗ Інтерпретація 22 «Аванси, сплачені в іноземній валюті»	Управлінський персонал Фонду не застосував ці поправки, у зв'язку із відсутністю відповідних операцій. Таким чином, ці поправки не вплинули на фінансовий стан, фінансові результати та фінансову звітність, їх ефект відсутній
МСФЗ 1 «Перше застосування Міжнародних стандартів фінансової звітності»	Поправки до МСФЗ 1 «Перше застосування МСФЗ», пов'язані з вступом в силу МСФЗ 16 «Оренда». Управлінський персонал Фонду не застосував ці поправки, у зв'язку із відсутністю відповідних операцій. Таким чином, ці поправки не вплинули на фінансовий стан, фінансові результати та фінансову звітність, їх ефект відсутній
МСБО 28 «Інвестиції в асоційовані та спільні підприємства»	Управлінський персонал Фонду не застосував ці поправки, у зв'язку із відсутністю відповідних операцій. Таким чином, ці поправки не вплинули на фінансовий стан, фінансові результати та фінансову звітність, їх ефект відсутній

ПРИМІТКИ ДО ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

7. РЕКЛАСИФІКАЦІЇ У ФІНАНСОВІЙ ЗВІТНОСТІ ЗА ЗВІТНИЙ РІК ПОРІВНЯНО З ФІНАНСОВОЮ ЗВІТНІСТЮ ПОПЕРЕДНЬОГО РОКУ ТА ВИПРАВЛЕННЯ ПОМИЛОК

Рекласифікації у фінансовій звітності за звітний рік порівняно з фінансовою звітністю попереднього року не здійснювалися. виправлення помилок попередніх періодів не здійснювалися.

8. РОЗКРИТТЯ ІНФОРМАЦІЇ, ЩО ПІДТВЕРДЖУЄ СТАТТІ, ПОДАНІ У ЗВІТНОСТІ

8.1. Грошові кошти та їх еквіваленти

Станом на 31 грудня 2018 року порівняно зі станом на 31 грудня 2017 року грошові кошти Фонду представлені в наступній таблиці:

Одиниця виміру, тис. грн.

Грошові кошти	31 грудня 2018 року тис. грн.	31 грудня 2017 року тис. грн.
Грошові кошти в національній валюті на депозитних рахунках	31	105
Грошові кошти в іноземній валюті на депозитних рахунках	113	25
Всього	144	130

8.2. Фінансові інвестиції

Одиниця виміру, тис. грн.

Фінансові інвестиції	31 грудня 2018 року тис. грн.	31 грудня 2017 року тис. грн.
Акції українських емітентів	17	37
Акції іноземних емітентів	15	0
Облігації, погашення та отримання доходу за якими гарантовано Кабінетом Міністрів України	150	163
Облігації українських емітентів	0	0
Всього	182	200

У складі фінансових інвестицій відображені інвестиції, які у Фонді знаходяться для продажу та (або) отримання доходу.

8.3. Кредиторська заборгованість

Одиниця виміру, тис. грн.

Кредиторська заборгованість	31 грудня 2018 року, тис. грн.	31 грудня 2017 року, тис. грн.
Кредиторська заборгованість за послуги обслуговуючим Фонд компаніям	1	1
Всього	1	1

8.4. Інші фінансові доходи

Одиниця виміру, тис. грн.

Інші фінансові доходи	31 грудня 2018 року, тис. грн.	31 грудня 2017 року, тис. грн.
Нараховані проценти на депозит	9	14

ПРИМІТКИ ДО ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

Нарахований купонний дохід по облігаціях, отримання доходу за якими гарантовано Кабінетом Міністрів України	22	13
Нарахований купонний дохід по облігаціях українських емітентів	0	1
Дивіденди акцій іноземних емітентів	0	1
Дивіденди акцій українських емітентів	5	0
Всього	36	29

8.5. Інші доходи

Одиниця виміру, тис. грн.

Інші доходи	31 грудня 2018 року, тис. грн.	31 грудня 2017 року, тис. грн.
Переоцінка вартості цінних паперів	69	75
Дохід від реалізації фінансових інвестицій	116	30
Дохід від зміни вартості довгострокових зобов'язань	88	0
Всього	273	105

8.6. Інші операційні доходи

Одиниця виміру, тис. грн.

Інші операційні доходи	31 грудня 2018 року, тис. грн.	31 грудня 2017 року, тис. грн.
Дохід від операційної курсової різниці	35	7
Всього	35	7

8.7. Інші витрати

Одиниця виміру, тис. грн.

Інші витрати	31 грудня 2018 року, тис. грн.	31 грудня 2017 року, тис. грн.
Переоцінка вартості цінних паперів	114	67
Собівартість реалізованих фінансових інвестицій	107	23
Витрати від зміни вартості довгострокових зобов'язань	74	26
Всього	295	116

У 2018 році рішенням суду був накладений арешт та заблоковано обіг акції АТ «Мотор Січ» (ЄДРПОУ 14307794), у зв'язку із чим стало неможливо визначити справедливую вартість вищевказаних цінних паперів. Відповідно до МСФЗ 9 «Фінансові інструменти» акції АТ «Мотор Січ» були переоцінені до нульової вартості, в результаті чого сума витрат склала 114 тис. гривень

8.8. Інші операційні витрати

Одиниця виміру, тис. грн.

Інші операційні витрати	31 грудня 2018 року, тис. грн.	31 грудня 2017 року, тис. грн.
Втрати від операційної курсової різниці	36	6
Всього	36	6

8.9. Адміністративні витрати

Структура адміністративних витрат представлена в наступній таблиці:

ПРИМІТКИ ДО ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

Одиниця виміру, тис. грн.

Адміністративні витрати	31 грудня 2018 року, тис. грн.	31 грудня 2017 року, тис. грн.
Витрати на оплату послуг з адміністрування Фонду	5	4
Витрати на оплату послуг з управління активами Фонду	5	4
Оплата послуг зберігача	2	2
Послуги аудита	1	9
Всього	13	19

8.10. Пенсійні внески, виплати учасникам та розподілений по рахунках учасників прибуток

Одиниця виміру, тис. грн.

Показники	2018 рік, тис. грн.	2017 рік, тис. грн.
Пенсійні внески від юридичних осіб	11	11
Пенсійні внески від фізичних осіб	28	42
Всього надходжень до фонду:	39	53
Пенсійні виплати, всього	25	0
Переведено з Фонду до іншої фінансової установи	0	0
Всього, виплат учасникам	25	0

9. РОЗКРИТТЯ ІНШОЇ ІНФОРМАЦІЇ

9.1. Операції з пов'язаними сторонами

На вимогу п. 18 МСБО 24 «Розкриття інформації про зв'язані сторони» якщо суб'єкт господарювання здійснював операції зі зв'язаними сторонами протягом періодів, що охоплюються фінансовою звітністю, він повинен розкрити інформацію про характер відносин зі зв'язаними сторонами, а також інформацію про такі здійснені операції та залишки заборгованості, в тому числі зобов'язання, яку потребують користувачі для розуміння потенційного впливу цих відносин на фінансову звітність.

Станом на 31.12.2018 року пов'язаними особами Фонду, які могли вплинути на діяльність Фонду, були:

Засновники Фонду:

Приватне акціонерне товариство «Інвестиційна фінансова компанія «АРТ-КАПІТАЛ» - ідентифікаційний код за ЄДРПОУ 33308667, в особі директора Заражевського Івана Сергійовича;

Товариство з обмеженою відповідальністю «Компанія з управління активами «АРТ-КАПІТАЛ Менеджмент» - ідентифікаційний код за ЄДРПОУ 33540395, в особі директора Петренко Ірини Володимирівни;

Члени Ради Фонду: Петренко Ірина Володимирівна, Боровик Віталій Андрійович, Бичник Володимир Володимирович, Андрєєва Ольга Борисівна, Король Вячеслав Анатолійович;

У 2018 році Фонд не здійснював операції з пов'язаними особами. Здійснення операцій з пов'язаними особами заборонено Законом України «Про недержавне пенсійне забезпечення».

9.2. Умовні зобов'язання та невизнані контрактні зобов'язання

Фонд не має умовних активів і зобов'язань, а також і невизнаних контрактних зобов'язань.

ПРИМІТКИ ДО ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

9.3. Судові процеси

Станом на 31.12.2018 року Фонд не приймає участі у судових процесах.

9.4. Ризики

9.4.1. Кредитний ризик

Фонд усвідомлює, що інвестиційна діяльність пов'язана з ризиками і вартість чистих активів у мінливому ринковому середовищі може суттєво змінитись унаслідок впливу суб'єктивних та об'єктивних чинників, вірогідність і напрям впливу яких заздалегідь точно передбачити неможливо. До таких ризиків віднесено кредитний, ринковий та ризик ліквідності. Ринковий ризик включає валютний ризик, відсотковий та інший ціновий ризик.

Управління ризиками Фондом здійснюється на основі розуміння причин виникнення ризику, кількісної оцінки його можливого впливу на вартість чистих активів та застосування інструментарію щодо його пом'якшення.

Кредитний ризик – ризик того, що одна сторона контракту про фінансовий інструмент не зможе виконати зобов'язання і це буде причиною виникнення фінансового збитку іншої сторони. Кредитний ризик притаманний таким фінансовим інструментам, як поточні та депозитні рахунки в банках, облігації та дебіторська заборгованість.

Основним методом оцінки кредитних ризиків Фонду є оцінка кредитоспроможності контрагентів, для чого використовуються кредитні рейтинги та будь-яка інша доступна інформація щодо їх спроможності виконувати боргові зобов'язання. Відповідно до Інвестиційної декларації використовуються наступні методи управління кредитними ризиками:

- ліміти щодо боргових зобов'язань за класами фінансових інструментів;
- ліміти щодо боргових зобов'язань перед одним контрагентом (або асоційованою групою);
- ліміти щодо вкладень у фінансові інструменти відповідно до кредитних рейтингів за Національною рейтинговою шкалою;
- ліміти щодо розміщення депозитів у банках з різними рейтингами та випадки дефолту та неповернення депозитів упродовж останніх п'яти років.

Кредитний ризик: підсумкові кількісні дані на 31.12.2018 року

Одиниця виміру, тис. грн.

Активи	31.12.2018	Частка від активів, %	31.12.2017	Частка від активів, %
Облігації, погашення та отримання доходу за якими гарантовано Кабінетом Міністрів України	150	45,90	163	49,18

9.4.2. Ринковий ризик

Ринковий ризик – це ризик того, що справедлива вартість або майбутні грошові потоки від фінансового інструмента коливатимуться внаслідок змін ринкових цін. Ринковий ризик охоплює три типи ризику: інший ціновий ризик, валютний та відсотковий. Ринковий ризик виникає у зв'язку з ризиками збитків, зумовлених коливаннями цін на акції, відсоткових ставок та валютних курсів. Фонд наражається на ринкові ризики у зв'язку з інвестиціями в акції, облігації та інші фінансові інструменти).

Інший ціновий ризик – це ризик того, що справедлива вартість або майбутні грошові потоки від фінансового інструмента коливатимуться внаслідок змін ринкових цін (окрім тих, що виникають унаслідок відсоткового ризику чи валютного ризику), незалежно від того, чи спричинені вони чинниками, характерними для окремого фінансового інструмента або його

ПРИМІТКИ ДО ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

емітента, чи чинниками, що впливають на всі подібні фінансові інструменти, з якими здійснюються операції на ринку.

Основним методом оцінки цінового ризику є аналіз чутливості. Для пом'якшення цінового ризику Фонд використовує диверсифікацію активів та дотримання лімітів на вкладення в акції та інші фінансові інструменти, що встановлені в Інвестиційній декларації.

Аналіз чутливості до іншого цінового ризику здійснювався за фінансовими інструментами, оціненими за 1-м рівнем ієрархії справедливої вартості (Примітка 5.2).

Ринкові ризики інвестування (переважно інші цінові ризики) суттєво зросли. Для індикації використовувалися показники стандартного відхилення і коефіцієнту варіації. При чому, минулого року ми здійснювали такий аналіз по щоденних даних індексу UX. Але, оскільки Українська біржа у червні звітного року призупинила роботу (санкції щодо програмного забезпечення), то зараз порівняння було зроблено на базі індексу ПФТС. На цій самій біржі відбувалися усі операції з будь-якими цінними паперами у другому півріччі звітного року.

Зростання індексу ПФТС у 2017 році відбулося на 19%, а у звітному, 2018-му році на 76%. Причому, волатильність значення самого індексу зросла з 4,4% до 19%. На це вплинуло проявлення неочікуваних ризиків, а саме:

- Дозвіл НІФ придбавати не тільки лістингові папери українських емітентів, що призвело до реструктуризації структури активів протягом періоду після затвердження змін до інвестиційної декларації;
- Призупинення діяльності Української Біржі і суттєве падіння ліквідності, в тому числі і падіння цін на активи;
- Блокування НКЦІФР за вимогою СБУ обігу акцій ПАО "Мотор Січ".

Останній фактор вплинув найрадикальніше. Для індексу фондової біржи блокування обігу акцій ПАО «Мотор Січ» виявилось безболісним, а для недержавних пенсійних фондів, які мали у своїх активах вищевказані акції, це стало катастрофічним ризиком, який обвалив активи Фонду на 10%. Це сталося тому, що лістингових акцій фактично не було, і практично всі недержавні пенсійні фонди тримали акції ПАО «Мотор Січ» в портфелях активів. Враховуючи те, що вартість цієї акції сильно зростала до блокування 24 квітня 2018 року, то частка в портфелі Фонду складала практично 10%. Відповідно до МСФЗ 9 «Фінансові інструменти» заблоковані акції АТ «Мотор Січ» необхідно було переоцінити до нульової вартості.

Практично в цей самий період перед рішенням по виплаті дивідендів суттєво знизилась ціна по Центренерго і Райффайзен Банку Аваль. Це призвело до фактичного зростання ризику.

На наступний рік можна очікувати суттєвого зменшення ринкових ризиків (переважно інших цінових ризиків), оскільки Українська біржа поновлює свою діяльність. Також можна очікувати розблокування акцій Мотор Січі. Проте залишаються ризики сквіз-ауту по Райффайзен Банку Аваль і Центренерго (після приватизації, якщо вона відбудеться). Максимальні втрати від зниження активів 1-2% за умов питомої ваги в акціях 10% на кінець звітного року. Проте цей ризик очікувано буде нівельовано суттєвими дивідендами по Райффайзен Банку Аваль, а також по Центренерго та МХП (в доларах США). Суттєвої просадки цін не очікується, оскільки з люттого розвиваючи ринки розвернулися до зростання. Тому у прогнозованому році ми не очікуємо збитків по ризиковим активам у портфелі Фонду.

Ми можемо розрахувати інші цінові ризики за допомогою коефіцієнту варіації індексу ПФТС, 19% та відповідно до справедливої вартості цінних паперів станом на 31.12.2018 року.

Інші цінові ризики

Одиниця виміру, тис. грн.

Тип активу	Балансова вартість	% змін	Потенційний вплив на чисті активи Фонду	
			Сприятливі зміни	Несприятливі зміни
На 31.12.2018				
Акції українських емітентів	17	19	+3	-3

ПРИМІТКИ ДО ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

Акції іноземних емітентів	15	19	+3	-3
Разом	32	X	+6	-6
На 31.12.2017				
Акції українських емітентів	37	30	+11	-11
Акції іноземних емітентів	0	0	0	0
Разом	37	X	+11	-11

Валютний ризик – це ризик того, що справедлива вартість або майбутні грошові потоки від фінансового інструменту коливатимуться внаслідок змін валютних курсів.

Для управління валютними ризиками Фонд контролює частку активів, номінованих в іноземній валюті, у загальному обсязі активів. Оцінка валютних ризиків здійснюється на основі аналізу чутливості.

Визначення порогу чутливості Фонду здійснювалося на основі статистичних даних НБУ щодо динаміки курсу гривні до іноземних валют, на основі яких була розрахована історична волатильність курсу, що визначається як стандартне відхилення річної дохідності від володіння іноземною валютою за період.

Валютні ризики Фонду виникають у зв'язку з володінням фінансовими інструментами, номінованими в іноземній валюті. Фонд інвестує кошти в банківські депозити в іноземній валюті. Враховуючи зниження курсу долара США у 2018 року на 1,35 %, відповідне зниження відбувалось стосовно активів, номінованих у доларах США

Чутливі до коливань валютного курсу активи, тис. грн.

Тип активу	31.12.2018 р.	31.12.2017 р.
<i>Облігації, погашення та отримання доходу за якими гарантовано Кабінетом Міністрів України (номіновані у доларах США)</i>	--	88
<i>Частка в активах Фонду, %</i>	--	26,68%
<i>Депозитні рахунки в доларах США</i>	113	25
<i>Частка в активах Фонду, %</i>	34,56%	7,49%
Разом	113	113
Частка в активах Фонду	34,56%	34,17%

У 2018 році валютні ризики були незначні, та пов'язані із зниженням курсу долара США на 1,35 % та зміцненням національної валюти. У 2019 році відбудуться подвійні вибори (президента та до Верховної Ради), тому мінімальні девальваційні очікування до кінця наступного року складають 11% до курсу 30 грн. за 1 доллар США. Таким чином, ми можемо розрахувати майбутні валютні ризики виходячи з коефіцієнту змін курсу іноземної валюти, 11 %

Валютні ризики

Одиниця виміру, тис. грн.

Валюта	Сума	% змін	Зростання вартості	Зменшення вартості
На 31.12.2018				
Долар США	113	11	+12	-
Разом	113	X	+12	-
На 31.12.2017				
Долар США	113	7	+8	0
Разом	113	X	+8	0

ПРИМІТКИ ДО ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

Відсотковий ризик – це ризик того, що справедлива вартість або майбутні грошові потоки від фінансового інструмента коливатимуться внаслідок змін ринкових відсоткових ставок. Фонд усвідомлює, що відсоткові ставки можуть змінюватись, і це впливатиме на справедливую вартість чистих активів.

Усвідомлюючи значні ризики, пов'язані з коливаннями відсоткових ставок у високоінфляційному середовищі, яке є властивим для фінансової системи України, Фонд контролює частку активів, розміщених у боргових зобов'язаннях у національній та іноземній валюті з фіксованою відсотковою ставкою.

Фонд здійснює моніторинг відсоткових ризиків та контролює їх максимально припустимий розмір. У разі зростання відсоткових ризиків Фонд має намір позбуватися боргових фінансових інструментів з фіксованою відсотковою ставкою. Моніторинг відсоткових ризиків здійснюється шляхом оцінки впливу можливих змін відсоткових ставок на вартість відсоткових фінансових інструментів.

Активи, які наражаються на відсоткові ризики, тис. грн.

Тип активу	31.12.2018 р.	31.12.2017 р.
Облігації, погашення та отримання доходу за якими гарантовано Кабінетом Міністрів України	150	88
Частка в активах Фонду, %	45,90%	26,68%
Депозитні рахунки у банках	144	129
Частка в активах Фонду, %	44,11%	39,07%
Разом	294	217
Частка в активах Фонду	90,01%	65,75%

У 2018 році НБУ декілька разів підвищував облікову ставку, у результаті чого вона зросла із 14,5% (на 15.12.2017 року) до 18%. У зв'язку із цим значно зросли відсоткові ставки по депозитах для суб'єктів господарювання у національній валюті. Так, по короткостроковим депозитам середньозважена ставка станом на 29.12.2018 року склала 13,4% (для порівняння на 29.12.2017 року – 9,5%), по довгостроковим депозитам 13,9% (11,5%).

Відсоткові ставки по депозитах у іноземній валюті для короткострокових депозитів навпаки знизилась та склали 1,0% (1,6% у 2017 році), для довгострокових депозитів відсоткова ставка зросла із 0% (у 2017 році) до 1,3% у 2018 році.

Також у 2018 році на 5-7% зросла ставка по облігаціям, емітованим Міністерством фінансів України.

Таким чином, відсоткові ризики розраховувались, виходячи з фактичної зміни відсоткових ставок по відповідних фінансових інструментах у 2018 році.

Відсоткові ризики

тис. грн.

Тип активу	Вартість	Середньозважена ставка (зміна)	Потенційний вплив на чисті активи фонду у разі зміни відсоткової ставки	
На 31.12.2018				
Державні облігації у національній валюті	150	5,85	-9	-
Державні облігації в іноземній валюті	0	-	-	-
Депозити у банках у національній валюті	31	1,23	+1	-

ПРИМІТКИ ДО ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

Депозити у банках у іноземній валюті	113	-0,64	-	-1
Разом	294	X	+ 10	-1
На 31.12.2017				
Державні облігації у національній валюті	75	12,15	+2	-2
Державні облігації в іноземній валюті	88	7,85	+2	-2
Депозити у банках у національній валюті	105	12,6	+2	-2
Депозити у банках у іноземній валюті	25	3,0	+1	-1
Разом	293	X	+ 6	-6

9.4.3. Ризик ліквідності

Ризик ліквідності – ризик того, що суб'єкт господарювання матиме труднощі в ході виконання зобов'язань, пов'язаних із фінансовими зобов'язаннями, що погашаються шляхом поставки грошових коштів або іншого фінансового активу. Фонд не наражається на значні ризики ліквідності, оскільки його зобов'язання перед учасниками обмежуються наявними активами.

Для управління ризиком ліквідності Фонду контролюються обсяги ліквідних активів, які можуть бути конвертовані у грошові кошти упродовж п'яти днів. П'ять днів – це строк протягом якого адміністратор пенсійного фонду повинен здійснити пенсійну виплату учасника або перерахувати його кошти до іншої фінансової установи відповідно до заяви учасника.

Аналіз активів та зобов'язань та строками їх погашення, тис. грн.

Назва активу	31.12.2018		31.12.2017	
	менше ніж 5 днів	більш ніж 5 днів	менше ніж 5 днів	більш ніж 5 днів
Депозити в національній валюті	31		105	
Депозити в іноземній валюті	113		25	
Державні облігації	150		163	
Акції	32		37	
Дебіторська заборгованість		1	1	
Поточні зобов'язання	1		6	

9.5. Події після звітної дати

Фонд вважає, що не існувало подій після звітної дати, які необхідно розкривати в даній примітці.

Примітки до фінансової звітності за рік, що закінчився 31 грудня 2018 року склав Адміністратор Фонду ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ АДМІНІСТРАТОР ПЕНСІЙНИХ ФОНДІВ"

Директор

Т.Г. Сальнікова

Головний бухгалтер

Л.М. Синозацька